

Nem múltó pártnak
[voltam harsonása,
A nótát minden dol-
gozónak zengtem.
(Gyagyovszky Emil:
„Pártköltő”. Farkas
Antal emlékezteté-
nek.)

számában ezt írta róla:
„Farkas Antal... proletár-
költő talán a legkülönb, de
egyben nagyon előkelő poeta
is. Költik a kipróbált for-
mák, ha biztos, és töri
őket, de a zseni, a géniusz
illata csap meg, mint má-
jusvirágos ág, egyik-másik
versében.” E kötetnek a Háb-
ború előtt című versében
már előre visszautasítja az
imperialista háború gondo-
latát:

Nesze a zsoldod, a puskád, uram,
Ha bajod van, eréd, végezd
[magad!

Sajnos, később mégis el-
kapta őt is a háborús pszi-
hózis, s áldozatául esett a
hamis, s cárizmus elleni de-
mokratikus szabadságharcot
harsogó propagandának,
amint *Ady* és *Babits* ki-
vételével újságíróként min-
den magyar költő így járt,
Móricz és *Juhász*, *Tóth* Árpád
és *Kosztolányi*, de a szocia-
lista költők, *Peterdi* An-
dor és *Várnai* Zseni is.
Am nem sokáig. Hamarosan
szembefordult a háborúval,
sőt 1918 tavaszán, az or-
szágszerte föllángoló tömeg-
mozgalmak hatására írt
Megjött az őcsém című köl-
teményével az érlelődő for-
radalom előkészítőinek sorá-
ba lépett. Az őszirózsás for-
radalmat is versekkel kö-
szönti: *Iván hazamegy* című
versében október 31-én, az
első hírek hallatára kiált-
ja:

Eredj, Iván, erédj!
Hová te mégy.
Utóbb-előbb
A mi utunk is, meglásd,
[arra megy.

Számos tárcája, riportja,
elbeszélése mellett még sok
más, akkoriban visszhangot
verő költeménnyel (*Király-
kínáló*, *Császárszalajtó*, *Vör-
ös Zászló*, *A vörös katona
indul*, *Májusi zsoldár*, *Vég-
rendelet*) és *Fekete nóták*,
vörös ritmusok c. kötetével
(1919) szolgálta a két for-
radalmat. A bukás után
emigrálnia kell: előbb Ko-

lozsvárott, majd Bécsben él,
innen küldözgeti haza tudó-
sításait a *Népszavának*, s
írja verseit, melyeket kés-
őbb a *Bűzdosó Péter nótás-
könyve* (1923) és *Idegen ha-
táron, sőtlan kenyéren* (1927)
című kötetekben ad közre.
Ezekben már az emigráció-
ban megtört, öregedő költő
kétségei, bizakodás és re-
ményvesztettség között hul-
lámzó érzelmei, a személyes
sorsával kapcsolatos érzés-
világ, az elfáradás és a
halálváras is hangot kap.

1928-ban tér haza, s visz-
szalú íróasztalához a *Nép-
szava* szerkesztőségében. Ha
nem is a régi harcossággal,
ha nem is a forradalmi szocia-
lizmus perspektívái szin-
tint, csupán a *szociáldem-
okrácia adta korlátozott
keretek között*, de holtáig a
munkásosztályt szolgálta.
Egyik versében így apellál
a *non omnis moriar* hitével
az utókorra:

Mégis, a mi lábunk nyomán
[csak kisarjad,
akárhogy tapossák,
Az az áldott termés, amitől
[majd gazdag
lesz e szegény ország.
Akkor az emléktünk selymét
[újra szövö
a jövő rokkája
s az unokák keze virágot szór
[rája.

Farkas Antal helyett a
magyar szocialista líra tör-
ténésében újabb irodalom-
történet-írásunk már méltó
módon megjelölte, anél-
kül, hogy jelentőségét túl-
becsülte volna. Az irodalmi
köztudat azonban még nem
ismeri eléggé ennek a költő-
ségnek néhány valóban ma-
radandó, értékes teljesítme-
nyét, haladó tradícióját.
Életművének ébresztése ter-
rén — szegedi kapcsolatai-
nál fogva — nekünk kü-
lönleges adósságaink van-
nak. Törlesztésükhöz az
évforduló kínálta alkalom-
mal lássunk hozzá.

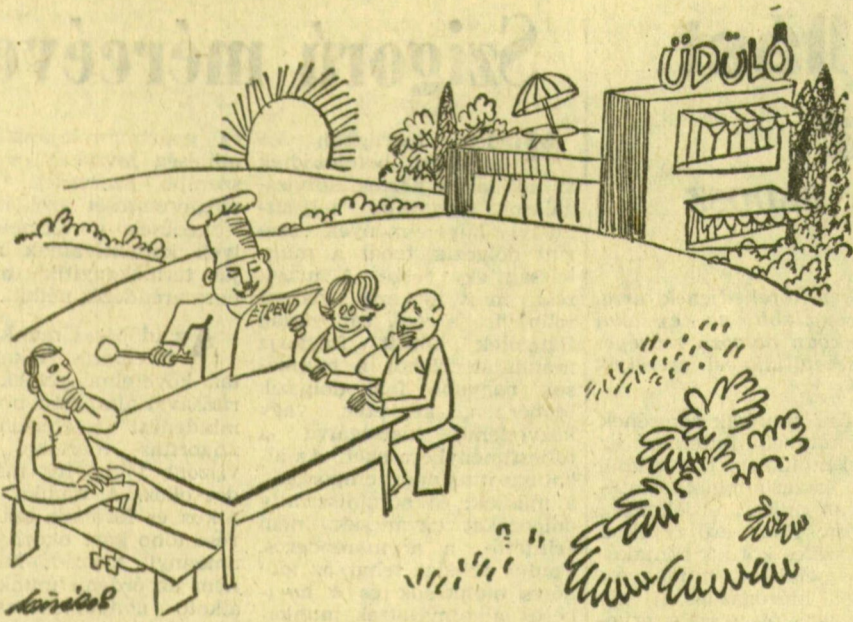
PÉTER LÁSZLO

Rövidlátás gyógyítása ultrahanggal

Japán tudósok fedezték fel a rövidlátás gyógykeze-
lésének ezt az új módsze-
rét, ismeretes, hogy a rö-
vidlátás — a rendellenes,
hosszúak szemgolyó — va-
lóságos nemzeti betegség
Japánban, ahol a lakosság
nagy része szemüveget vi-
sel.

Yamamoto professzor kli-
nikáján legújabb ultrahang-
gal gyógyítják a rövid-
látást. Az ismert japán

szemorvos megállapításai
szerint az ultrahangok ser-
kentőleg hatnak a szemgolyó
vérkeringésére, fokoz-
zák a rugalmasságát, és
ennek következtében a
szemgolyó fokozatosan visz-
szanyeri normális alakját.
Egy-egy kezelés mindössze
15 percig tart és a hírek
szerint néhány kezelés
után a legtöbb páciens már
szemüveg nélkül hagyja el
a klinikát.

(Mészáros András rajza.)

Utószezon

— Tejjöllel parancsolják a paprikás csirkét, vagy anélkül?

Ember adhatja az embernek...

A véradás társadalmi ügy

A véradás a szegedi kli-
nikák, kórházak számára
társadalmi ügy, hiszen 400
liter vér szükséges havonta
a szegedi egészségügyi inté-
zetek betegellátásához. Eny-
nyi vér kell ahhoz, hogy a
baleset után kórházba szállí-
tott beteg a soktalanításhoz
vérátömlesztésben
részesülhessen, hogy a szül-
és utáni esetleges vérzés ne
váljon tragédiává, hogy a
beteg csecsemő plazmát kap-
hasson, a tüdőműtétéhez né-
külözhetetlen másfél liter
vér rendelkezésre álljon. Egy
szívűtő, a szív-tüdő
készülék feltöltéséhez 6 li-
ter vér szükséges, egy mű-
vese-kezelés 3 liter vért igényel.

Ötezer betegnek egy évben

1964-ben Szegeden 5 ezer
beteg részesült vérátömlesz-
tésben, az elmúlt tíz évben
közel 900 esetben végeztek
újszülöttön életmentő vér-
cserét. A vér és vérszít-
mények a gyógyászat nél-
külözhetetlen eszközei, vér
hiányában nincs tüdőbe-
szet, nincs szívsebészet, nincs
modern gyermekgyógyászat,
mégbenul a kórházak élete,
nincs biztonságban a szülő-
nő, a hemofiliás, a gépjár-
művezető, sőt az utcán já-
rókéló sem.

Minden más gyógyszert
gyárakban elő lehet állítani,
a vért csak ember adhatja
embernek. A vércsoportok
még ezt a lehetőséget is
szűkítik és figyelembe kell
venni azt is, hogy a mai
technikával a teljes vér csak
21 napig tartósítható. Ezek
a feltételek megszabják a
tennivalók módját is. Egy-
két esethez lehet alkalmi
véradokat összehívni és a
vért közvetlenül átömlesz-
teni, de havonta 400 liter
vért (1300 vérado) előterem-
teni csak akkor lehet, ha
a véradás szervezeten tör-
ténik, a vért egy helyen, a
Vérado Állomáson tárolják,
és onnan szétosztják. A 21
napos felhasználási idő azt
jelenti, hogy a vérgyűjtés-
nek az egész év folyamán
tervszerűen, folyamatosan,
nagyobb hullámzás nélkül
kell történnie.

Legjobb egyszer!

Hogyan lehetséges ez? Ha
minden egészséges ember
egyszer egy évben vért ad!
Az alkalmasságot orvosi
vizsgálat dönti el. Szegeden
és a szegedi járásban 8 ezer
vérado tanúsíthatja, hogy a
véradás részére kárt nem
okozott, utána szokott mun-
káját folytathatta. Egészsé-
ges embernek nem szabad
megéreznie a véradást, a
levett vérmennyiség egyéb-
ként is a szervezet vérrak-
táiraiból a vérkeringésbe jut
és pótlódik. Ez nem azt je-

lenti, hogy a véradás nem
áldozat, de a cél érdekében
a vérado vállalja a kivizs-
gálást, a tűszúrást, a vér-
adást. A véradok megér-
demlik a társadalom meg-
becsülését.

A véradónap technikai le-
bonyolítása a Vöröskereszt és
a Vérado Állomás feladata.
Egy évben egyszer van vér-
adónap egy intézményben,
gyárban, faluban, tehát a
termeléssel elfoglalt vezetők-
ket csak arra kérjük, hogy
egyszer egy évben foglalkoz-
zanak körzetükben a vér-
adással, a véradónap sike-
rének biztosításával nyújt-
sanak segítséget a szervező
bizottságnak. Az eddigi ta-
paszlatok szerint a vezetők
állásfoglalása, magatartása
igen fontos a véradónapok
sikerében. Minden ember
igényt tart arra, hogy ál-
dozatát éppen közvetlen kör-
nyezetében fontosnak tart-
sák, igényelik, számontar-
sák és méltóképpen érté-
keljék.

Szeged ellátása — gond

Néhány ellenvélemény is-
meretes előttünk is, ezekre
szeretnék válaszolni. A vér-
adás egy része jelenleg is
bizonyos térítés ellenében
történik, miért van szükség
ennek megszüntetésére, a
teljesen térítésmentes vér-
adásra? Ennek okai össze-
foglalva a következők: a vér
értéke pénzben soha nem fe-
jezhető ki, kivétel nélkül
minden országban a vér-
adást, mint az igazi huma-
nitás megnyilvánulását igye-
keznek elválasztani a pénz-
től. Mivel az egész társa-
dalom szükségletéről van
szó, igazságtalan és méltány-
talan, hogy csak a társada-
lom egy töredéke teremtsen
elő a szükséges vért, még
ha anyagi juttatásért is. Ha
minden egészséges ember
egyszer egy évben vért ad,
ez senkinek nem jelent meg-
terhelést, és nincs szükség
arra, hogy a bajbajutott csa-
ládjára hárítsuk a vér elő-
teremtését. Az önkéntes vér-
ado nem titkolja el esetle-
ges betegségeit, a térítés-
mentes véradás révén fel-
szabaduló jelentős összegek
(Szegeden egymillió forintnál
több) az egészségügyi fejlesztés-
re és egyéb igényeire
fordíthatók.

Exportálják-e a vért?
Nagyon ostoba, de itt-ott
felbukkanó kétely. Minden
vérado a Vérado Állomás
adminisztrációjába betekin-
tést nyerhet, és megtud-
hatja, ki kapta a vért. A

felgyógyult betegek által írt
köszönőlapok is segítenek
eloszlatni ezt a tévhitet.
Csongrád-megyében a vér-
ado állomások kölcsönösen
kiszármaznak egymást, ilyenkor
szállítják a vért. A vér egy
részét az Országos Vérellátó
Szolgálat budapesti központi
intézetében feldolgozzák, így
készülnek a plazma-készít-
mények, a gamma-globulin
oltóanyag, fibrin stb.,
amelyek visszajutnak hoz-
záink. Egyelőre Szeged vérellátása
okoz problémát, nem
pedig a felesleg hova fordít-
ása.

Egyetemes felelősség

Új véradokra van szük-
ség, erre hívjuk fel Szeged
társadalmának figyelmét és
a betegek nevében kérjük
az egész lakosság segítségét!
Közvéleményünk elítéli azt,
aki baleset után cserben-
hagyja a bajbajutottat, nem
nyújtja a tőle elvárható se-
gítségét. Ugyanez ezerszer-
esen érvényes arra, hogy a
társadalom nem hagyhatja
cserben a betegeket; a meg-
mentésükhöz, a gyógyulá-
sukhoz szükséges vért elő-
 kell teremtenünk, és ezért
valamennyien egyetemle-
gesen felelősek vagyunk.

DR. GÁL GYÖRGY,
a szegedi Vérado Állomás
vezetője

Csak nyolcan

Száguldunk. Gépkocsival. Ez ma-
napság eléggé gyakori. Persze én
csak józanul szeretek száguldani.
Az úttól, az időjárástól, a látási visz-
onyoktól — egyszóval a körülmények-
től függően. Mert nem szeretném idő
előtt fejtüni a mennyorságba.

Ez alkalommal kifutóok a körü-
lmények. Nem panaszkodhatom.
Olyan messzire elláthat az ember,
amennyire csak futja a szeme
sugarából. Már messziről látom, hogy
egy aprócska pont közelít felém az
országúton, illetve én közeledem
hozza. Apró emberke a pont — kis-
iskolák, hátán az elmaradhatatlan
táskával.

Szerintem a táská nagysága min-
dig attól függ, mennyit tud az em-
ber. Azaz, hogy mennyi van a ko-
ponyában, mennyi kívül. Ha kevés
van belül, akkor nagy a cucc kívül.
Érthető ugyebár, hogy az első osztá-
lyosnak még nagy a táskája, hi-
szén... sok van még kívül. A több-
sége fejen kívül van még ilyenkor
a tudománynak, hogy vinné az ör-
dög — vagy hozná — plusz begyü-
miszelnek egy fél cipőt is reggelente
abba a szerencsétlen táskába, ne-
hogy éhen vesszen délig, vagy ép-
penséggel déltől estig az az ártatlan
gyerek. Mert ha szánt, vagy vet az
ember, akkor nem kell nagy tarisz-
nya, hisz' a munkát megszokta, így
hát könnyebben viseli, mint az is-
kolás a tudomány várának ostromát.
Az ostromhoz kell a nagy táská is,
éppen úgy, mint a fél cipő.

Később megváltozik a helyzet.
Ezúttal nagy táskával találkozom.
Két soványka lába, meg jó nagy fe-
jecskéje volt, rajta micisapka, amely-

nek felesleges részét nyugodtan ki-
bélhelte volna egy gölyacsallad fé-
szeknek. De azért az a parányi em-
berke kilátott a sikkasztónyedelem
alól, annál is inkább, mivel a sim-
lit célszerűen félrefordította.

— Tessék már elvinni a kereszt-
útig! — szólalt meg a sipka, amikor
megálltam mellette.

— Szállj be!
Indulás.

Berreg a motor, fut a kocsi. A
sipka alól két hatalmas szem mered
előre, alatta meg jókora nyílás, ke-
rekre látva.

— Hogy hívnak? — érdeklődöm.

— Ambruzsnak.

— Oszt milyen Ambruzsnak?

— Vassnak.

— Vass Ambruzsnak?

A sipka alól csodálkozva bámul-
nak rám a szemek, mintha valami
félnotásnak képzelnének. Aztán fész-
ket rak az ábrázaton a szánalom és
máris kapom a választ.

— Annak hát.

Hm... úgy látszik, illet volna
tudnom a dolgot.

Nyargalunk. Aztán nemsokára előt-
tünk amott egy fekete pont. Aprócs-
ka pont közeledik, apró emberke az
a pont. Amint közeledünk, látom,
hogy nagy táská, alatta két láb, fö-
lötte sipka. Szóval, apró emberke,
épp olyan tiszta, rendes ruhában,
mint Ambruzs, megszólal a kocsi-
ban ülő nagy sipka.

— Tessék már felvenni a testvé-
remet!

— A testvéredet?

— Azt.

Nyargalunk, már hárman vagyunk.
Kérdem a testvéret, hogy hívnak?

— Daninak.

— Milyen Daninak?

— Vassnak.

— Ertem. Oszt hányadikos vagy?

— En elsős, Ambruzs meg máso-
dikos.

Kérdeznék tovább, de megint fel-
tűnik amott egy fekete pont. Apró-
cska pont, nagy táskával, amely-
nek két lába meg feje van, takar-
os a ruhája, új a táskája.

— Tessék már felvenni a testvé-
remet — szólal meg vártatlanul Dani.

— A testvéredet?

— Azt.

Megállunk. A nagy sipka meg a
táska bemászik a kocsi-
ba, s indu-
lunk. Majd megpukkadok a nevetés-
től. De még mielőtt elhatároznám,
hogy leleplezem valahogy őket, is-
mét feltűnik amott egy pont, a ne-
gyedik Vass. Mert — gondolom —
csak ő lehet.

— Tessék már felvenni a test-
véremet!

Megállunk, a gyerek bemászik, az-
tán indulás.

— Hogy hívnak?

— Imrének.

— Milyen Imrének?

— Hát Vassnak.

Hű, a mindenit a huncutjainak!
De mire elfojtanám a nevetést,
hogy komolyan lehordjam ezeket a
nagy-táskás kisbitangokat, hát meg-
int...

— Tessék már felvenni a test-
véremet!

Stop.

— Hogy hívnak?

— Hát... Vassnak...

— A teremburáját, hát az egész
iskola Vass?!
Csupa csudálkozó nagy szemeket
látok haragos kérdésem nyomán.
Tágranyilt, hatalmas, gyönyörű,
őszinte gyerekzemeket. Nézem őket.
Egyikről a másikra fut a tekintetem
és... lám — hasonlítanak. Lehet ez?

— Szoljatok hát! Az egész iskola
Vass?

— Nem a', mi csak nyolcan va-
gyunk...

KACZUR, ISTVAN